

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZKIEJ RADY NARODOWEJ W BIAŁYMSTOKU

Białystok, dnia 20 maja 1974 r.

Nr 7

Poz. 41-42

TREŚĆ

Uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej

Poz.

41 — Nr III/9/74 z dnia 21 marca 1974 r. w sprawie zatwierdzenia programu ochrony i kształtowania środowiska człowieka w województwie białostockim w latach 1974—1980.

Poz.

42 — Nr III/12/74 z dnia 21 marca 1974 r. w sprawie zmiany uchwały o ustanowieniu odznaki honorowej „Zasłużony Białostoczyczyń”.

Poz. 41

UCHWAŁA Nr III/9/74

Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku
z dnia 21 marca 1974 r.

w sprawie zatwierdzenia programu ochrony i kształtowania środowiska człowieka w województwie białostockim w latach 1974—1980.

Konieczny dla szybkiego wzrostu poziomu życia mieszkańców dynamiczny rozwój społeczno-gospodarczy regionu, postępująca w szybkim tempie urbanizacja, a zwłaszcza przewidywane wysokie tempo industrializacji, intensyfikacja produkcji rolnej, dynamiczny wzrost ruchu turystycznego, mogą stwarzać potencjalne zagrożenie dla zachowania prawidłowego stanu środowiska człowieka.

W celu przeciwdziałania tym zagrożeniom dla zachowania istniejących wysokich walorów środowiska naturalnego, stworzenie optymalnych warunków życia człowieka, ochrony środowiska świata zwierzęcego i roślinnego, a także dla stworzenia warunków harmonijnego a jednocześnie dynamicznego rozwoju wszystkich dziedzin gospodarki regionu — Wojewódzka Rada Narodowa na podstawie art. 25, ust. 1 ustawy z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. z 1973 r. Nr 47, poz. 277) — uchwala, co następuje:

§ 1.

Zatwierdza się kierunki działania zawarte w załączonym programie ochrony i kształtowania środowiska człowieka w województwie białostockim na lata 1974—1980.

§ 2.

Zobowiązuje się Wojewodę do opracowania:

- 1) w terminie do 30 kwietnia 1974 r. planu realizacji zadań wynikających z programu.
- 2) w terminie do 31 października 1974 r. wieloletniego programu badań naukowych oraz praktycznego wykorzystania wyników tych badań do działań realizacyjnych.

W tym celu winien być również wykorzystany dorobek sesji naukowej n.t. „Ochrona środowiska w województwie białostockim”, zorganizowanej w Augustowie w styczniu 1974 r.

§ 3.

Zobowiązuje się rady narodowe do uwzględnienia w ich planach, zadań z zakresu ochrony i kształtowania środowiska, wynikających m. in. z programu wojewódzkiego.

§ 4.

Wojewódzka Rada Narodowa zobowiązuje:

- 1) Komisja Zdrowia, Ochrony Środowiska i Spraw Społecznych WRN do kontroli realizacji programu ochrony i kształtowania środowiska oraz uwzględnienia w swoich planach pracy problematyki wynikającej z tego programu,
- 2) jednostki gospodarcze nie podporządkowane radom narodowym, w których zakresie działania pozostają sprawy ochrony środowiska, do ujęcia w swojej działalności zadań wynikających m. in. z programu wojewódzkiego,
- 3) organizacje społeczne i młodzieżowe, a także terenową prasę i radio do prowadzenia szerokiej pracy wychowawczej, wyjaśniającej i propagującej tematykę ochrony i kształtowania środowiska człowieka.

§ 5.

Zobowiązuje się Wojewodę do systematycznej kontroli realizacji programu i składania raz na 2 lata informacji z realizacji niniejszej uchwały.

§ 6.

Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Narodowej
(—) **Zdzisław Kurowski**

Zał. do uchwały Nr
III/9/74 WRN z dnia 21
marca 1974 r.

PROGRAM OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA CZŁOWIEKA W WOJEWÓDZTWIE BIAŁOSTOCKIM W LATACH 1974—1980

I. GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKIEGO W LATACH 1974—1980 I ICH WPŁYW NA ŚRODOWISKO CZŁOWIEKA

Województwo białostockie charakteryzuje się wysokim stopniem zachowania walorów środowiska przyrodniczego w stanie naturalnym.

Nieskażone, czyste powietrze, czyste wody w zdecydowanie przeważającej liczbie cieków i zbiorników wód otwartych, duże kompleksy naturalnych lasów oraz olbrzymie powierzchnie obszarów bagiennych kwalifikują woj. białostockie — pod względem zachowania walorów środowiska przyrodniczego — do unikalnych obszarów w skali kraju.

Brak poważniejszych kolizji między działalnością gospo-

darczą, a środowiskiem przyrodniczym w województwie białostockim jest wynikiem, stosunkowo niskiego dotychczas, stopnia rozwoju przemysłu i urbanizacji jak również niskiej intensywności produkcji rolnej i zagospodarowania turystycznego.

Dotychczasowy stopień rozwoju gospodarczego województwa przyczynił się do zachowania środowiska przyrodniczego w stanie zbliżonym do naturalnego, ale jednocześnie szereg obszarów nie jest racjonalnie wykorzystanych dla celów zarówno produkcyjnych jak i pozaprodukcyjnych, co obniża możliwości szybszego wzrostu stopy życiowej mieszkańców województwa.

Dalszy dynamiczny rozwój społeczno-gospodarczy regionu wymagać będzie szeregu kompromisów między działalnością gospodarczą a środowiskiem naturalnym, kompromisów, o wyborze których decydować będą kryteria racjonalności ogólnospołecznej.

Strategię rozwoju województwa białostockiego w bieżącym i przyszłym dziesięcioleciu określają w głównym stopniu zasoby środowiska przyrodniczego, zasoby ludzkie oraz aktualny stan zagospodarowania regionu i poziom życia jego mieszkańców.

Wiodącymi, a zarazem ściśle współzależnymi celami rozwoju województwa białostockiego są:

- dalszą, wydatną poprawę warunków bytowych mieszkańców regionu tak w sferze warunków materialnych jak i w zakresie rozwoju kulturalnego oraz zdrowotności,
- optymalizacja i przyspieszenie wkładu województwa białostockiego w rozwój społeczno-gospodarczy kraju, przede wszystkim w drodze racjonalnego wykorzystania jego zasobów wewnętrznych.

Dla realizacji tych celów ustala się w projekcie programu rozwoju społeczno-gospodarczego na lata 1976—1980 niezbędność wzrostu produkcji globalnej przemysłu do 1980 r. o 68% (w porównaniu z r. 1975), produkcji towarowej rolnictwa o 41% i ruchu turystycznego o 150%.

Głównymi kierunkami rozwoju województwa białostockiego będą:

- wydatne zwiększenie produkcji rolniczej, przede wszystkim produkcji zwierzęcej i integrowanie jej z przemysłem spożywczym w kompleks produkcji żywności,
- dalsze uprzemysłowienie województwa głównie w oparciu o zasoby surowców i półfabrykatów jakimi region dysponuje, przyjmując, że wiodącymi, szczególnie dynamicznie rozwijanymi gałęziami przemysłu, oprócz przemysłu spożywczego, będą: przemysł drzewno-mebelarski, włókienniczo-odzieżowy i elektromaszynowy,
- stworzenie z turystyki — w oparciu o unikalne walory środowiska przyrodniczego — trzeciej dziedziny dynamicznie rozwijającej gospodarkę regionu i wiązanie rozwoju turystyki z wytwarzaniem artykułów służących potrzebom turystów oraz z szerokim wachlarzem usług.

Uprzemysłowienie i intensywny rozwój rolnictwa oraz turystyki przebiegać będą równolegle z procesami urbanizacji. Zakłada się, że ludność miast w roku 1980 stanowić będzie 45,3% ogółu ludności województwa (w r. 1972 — 31,6%).

W miarę rozwoju gospodarczego i demograficznego regionu przewiduje się gwałtowny wzrost zapotrzebowania na wodę, przede wszystkim w rolnictwie, przemyśle i gospodarce komunalnej, jak i na regulację stosunków wodnych, co musi być rozwiązane poprzez kontynuowanie szerokiego programu prac melioracyjnych, budowę zbiorników retencyjnych oraz powierzchniowych i wgłębnych ujęć wodnych.

Intensywny rozwój rolnictwa oraz przemysłu opartego o surowce lokalne, a także założony dynamiczny rozwój turystyki oraz postępująca w szybkim tempie urbanizacja terenu, mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla prawidłowego stanu środowiska przyrodniczego zwłaszcza na niektórych obszarach województwa, przejawiając się przede wszystkim w:

- naruszeniu równowagi biologicznej środowiska,
- wzroście stanu zanieczyszczeń wód i powietrza atmosferycznego,
- wzroście obszarów o deficycie wód,
- zmniejszaniu powierzchni użytkowanej rolniczo,
- degradacji gleb,
- niekorzystnym przekształceniu naturalnego krajobrazu.

Dlatego też biorąc pod uwagę unikalną nie tylko w kraju ale i w skali Europy wartość środowiska regionu ustala się wszechstronny zespół działań mających na celu nie dopusz-

czenie, by w wyniku niezbędnego i intensywnego rozwoju gospodarczego nastąpiło zubożenie i degradacja środowiska.

Projektowane na lata 1974—1980 jak i na okres perspektywiczny rozmieszczenie działalności gospodarczej w województwie w generalnym ujęciu uwzględnia potrzebę najbardziej racjonalnego wykorzystania, kształtowania i ochrony środowiska przyrodniczego i jest powiązane z zarysowanym już — w wyniku dotychczasowego rozwoju społeczno-gospodarczego — układem funkcjonalno-przestrzennym regionu. Niemniej jednak jest konieczna konkretyzacja tego kierunku działania w fazie opracowania pięcioletniego planu rozwoju społeczno-gospodarczego regionu jak i praktycznej działalności społeczno-gospodarczej.

Działania te zmierzać winny w szczególności w następujących kierunkach:

- zlikwidowania bądź złagodzenia negatywnych skutków zaistniałego już naruszenia prawidłowych powiązań działalności człowieka z otaczającym go środowiskiem, wynikającego z kompromisowego godzenia potrzeb gospodarczych z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego,
- harmonijnego skorelowania procesów intensywnego rozwoju rolnictwa, przemysłu, urbanizacji oraz rozwoju turystyki i rekreacji z niezbędną ochroną środowiska naturalnego i takim jego kształtowaniem, ażeby służyło ono najlepiej potrzebom wzrostu poziomu życia obecnego i przyszłych pokoleń.

II. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA PODSTAWOWE ZAMIERZENIA NA LATA 1974—1980

1. Ochrona powietrza atmosferycznego

Powietrze atmosferyczne w woj. białostockim należy do najczystszych w kraju. Wynika to w głównym stopniu ze stosunkowo małego uprzemysłowienia i niskiego poziomu urbanizacji województwa. Pomimo takiego stanu rzeczy w Białymstoku, Hajnówce, Łomży, Elku, Suwałkach i Augustowie występują niewielkie obszary gdzie zanieczyszczenie powietrza jest uciążliwe dla mieszkańców.

Uciążliwość ta wynika z wadliwej lokalizacji niektórych starych zakładów przemysłowych, braku odpowiednio zagospodarowanych stref ochronnych oraz w wielu przypadkach braku odpowiednich urządzeń odpylających. Niemniej pomiary odpadów pyłów i stężenia dwutlenku siarki wykonane w 1972 r. przez Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku wykazują, że we wszystkich miastach regionu przeciętny dla obszaru miasta opad pyłu i stężenie dwutlenku siarki posiadają intensywność znacznie niższą od dopuszczalnych norm. Wyjątkiem jest Augustów, w którym opad pyłu wynosi 210% dopuszczalnej normy dla uzdrowisk, opad ten stanowi tylko 34% normy stosowanej dla pozostałych miast. Z miesięcznych wielkości opadu pyłów wynika, że w miesiącach zimowych, mimo sezonu ogrzewczego, opad pyłu był niższy od opadu w miesiącach letnich. Wskazuje to, że o zapyleniu Augustowa decydują przede wszystkim pyły unoszone przez wiatr z powierzchni ulic i trawników (w zimie pokrywa śnieżna zapobiega temu zjawisku).

Celem niedopuszczenia do pogorszenia się stanu czystości powietrza atmosferycznego należy podjąć działania w zakresie:

- 1.1. Rekonstrukcji uciążliwych dla środowiska zakładów przemysłowych
Najbardziej uciążliwe, wadliwe zlokalizowane, stare zakłady przemysłowe powinny być w latach 1976—1980 odtworzone na nowych miejscach, zgodnie z zatwierdzonymi planami zagospodarowania przestrzennego miast lub winna być dokonana zmiana ich profilu produkcyjnego. Do zakładów tych należą: Zakłady Wełniane im. Sierżana przy ul. Włókienniczej oraz ul. Lenina w Białymstoku, Mleczarnia w Augustowie, Odlewnia Żeliwa w Łomży, jak również Zakład Kredowy w Mielniku.
- 1.2. Ucieplownienia miast (budowa miejskich ciepłowni lub elektrociepłowni oraz miejskich sieci ogrzewczych).
Rozwój ciepłownictwa oprócz zmniejszenia kosztów in-

westycyjnych i eksploatacyjnych (oszczędności w zużyciu paliw i zatrudnieniu) w istotny sposób przyczynia się do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.

Dla osiągnięcia tego celu zakłada się realizację szerokiego programu rozwoju ciepłownictwa w miastach regionu wg odrębnego, szczegółowego programu który zostanie zatwierdzony przez Wojewodę Białostockiego w terminie do końca lipca 1974 r.

Program ten w szczególności winien uwzględniać:

a) rozbudowę w Białymstoku w latach 1974—75 Elektrociepłowni II z aktualnej wielkości 150 Gcal/godz. do wielkości 220 Gcal/godz. a w latach 1976—80 do wielkości 500—600 Gcal/godz. Ponadto ze względu na przewidywany po 1980 r. deficyt ciepła przed 1980 r. należy przystąpić do budowy nowej Elektrociepłowni III co pozwoli jednocześnie na likwidację wadliwie zlokalizowanej (obok Teatru), zużytej technicznie Elektrociepłowni I i wycofanie z eksploatacji szeregu małych kotłowni osiedlowych.

b) zaspokojenie rosnącego zapotrzebowania na energię ciepłą pozostałych miast przyspieszonego rozwoju (Elk i Łomża) oraz miast o intensywnie rozwijających się funkcjach przemysłowych i usługowych poprzez budowę wspólnych ciepłowni przemysłowo-komunalnych.

Warunki do takiego rozwiązania w latach 1974—75 wystąpią w Elku, Łomży, Augustowie, Sokółce i Zambrowie. Ponadto zakłada się, że w latach 1976—80 wystąpią one również w Suwałkach, Bielsku Podlaskim, Łapach, Hajnówce i Grajewie. Potrzebne nakłady na uciepłownienie miast szacuje się dla okresu 1976—80 na kwotę 1,3 mld zł. Wojewódzka Komisja Planowania, Wojewódzkie Zjednoczenie Przeds. Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej oraz Wydział Gospodarki Przestrzennej, Geologii i Ochrony Środowiska podejmą niezbędne działania koordynujące dla zapewnienia realizacji tych zamierzeń m. in. poprzez uzyskanie niezbędnych nakładów inwestycyjnych oraz mocy przerobowych.

1.3. Gazyfikacji miast

Rozwój gazownictwa oprócz podniesienia standardu warunków mieszkaniowych i zmniejszenia zużycia węgla, podobnie jak uciepłownienie, przyczynia się do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.

Rozwój gazyfikacji powinien być realizowany zgodnie z opracowanym odrębnym programem, w którym w szczególności zakłada się, że:

a) w Białymstoku, w związku z planowanym doprowadzeniem w r. 1974 gazu ziemnego z ZSRR, należy stopniowo ograniczać produkcję gazu z węgla, tak aby w latach 1976—1980 całkowicie jej zaniechać. Zapotrzebowanie na gaz w Białymstoku po 1980 r. powinno być zaspokojone w zasadzie przez gaz ziemny. Zaniechanie produkcji gazu z węgla zlikwiduje istniejące uciążliwości, a mianowicie: powstawanie smoły pogazowej, fenoli, amoniaku, pyłów i innych ubocznych produktów, które obecnie zanieczyszczają kanalizację miejską, rzekę Dolistówkę i atmosferę.

b) w latach 1974—75 należy rozpocząć budowę mieszalni gazu płynnego i miejską sieć gazową w Augustowie i Łomży oraz rozbudowywać sieć w Białymstoku, Elku i Oleku.

c) w latach 1976—80 mieszalnię i sieć gazową należy wybudować w Suwałkach, Zambrowie, Bielsku Podlaskim i Hajnówce.

Zakłada się wzrost dostaw gazu bezprzewodowego do 1980 roku o 170% (w stosunku do stanu z roku 1973) głównie dla potrzeb pozostałych miast i ludności wiejskiej.

Potrzebne nakłady na budowę mieszalni oraz budowę i rozbudowę sieci miejskich szacuje się na:

1974—75 — 20 mln zł,

1976—80 — 110 mln zł.

WZPGKiM podejmie niezbędne działania dla skoordynowania tych zamierzeń i zapewnienia potrzebnych nakładów i wykonawców.

1.4. Redukcji emisji zanieczyszczeń przemysłowych.

Wydział Gospodarki Przestrzennej, Geologii i Ochro-

ny Środowiska Urzędu Wojewódzkiego wyegzekwuje, ażeby zakłady przemysłowe, które dotychczas nie są wyposażone w dostatecznie sprawne urządzenia odpylające w latach 1974—77 urządzenia te zainstalowały. Dotyczy to zwłaszcza Zakładów Przemysłu Bawełnianego „Fasty” Mleczarni w Białymstoku i Mleczarni w Elku.

Służby ochrony środowiska urzędów powiatowych i Wojewódzkiego zabezpieczą by wszystkie zakłady nowobudowane, które potencjalnie mogą zanieczyszczać powietrze posiadały wysokosprawne urządzenia odpylające.

W celu zapewnienia właściwej eksploatacji urządzeń odpylających w największych zakładach (Elektrociepłownia II w Białymstoku, Zakłady Przemysłu Bawełnianego „Fasty”, Zakłady Suche Destylacji Drewna w Hajnówce, Zakłady Płyt Wiórowych w Suwałkach) winny być wzmocnione bądź powołane specjalne służby, odpowiednio przeszkolone do obsługi tych urządzeń. W mniejszych zakładach należy powołać i przeszkolić odpowiedzialnych pracowników.

1.5. Ustalania stref ochronnych

Służby ochrony środowiska Urzędu Wojewódzkiego i urzędów powiatowych w celu zmniejszenia uciążliwości dla otoczenia wokół najbardziej uciążliwych zakładów ustala i spowodują zagospodarowanie stref ochronnych. W latach 1974—77 należy zagospodarować strefy ochronne dla Elektrociepłowni II w Białymstoku, Wytwórni Szklów Kafilarskich w Białymstoku i ZPB „Fasty”, w latach 1977—80 dla Zakładów Suche Destylacji Drewna w Hajnówce, Zakładów Płyt Wiórowych w Suwałkach, Zakładów Mięsnych w Białymstoku, Białostockich Zakładów Przemysłu Sklejek, Zakładów Przemysłu Wełnianego w Wasilkowie i Hajnowskich Zakładów Przemysłu Drzewnego w Hajnówce.

2. Ochrona wód

2.1. Zasoby wodne

Wody powierzchniowe w województwie zajmują 35,9 tys. ha, co stanowi 1,4% jego powierzchni, z tego na rzeki przypada 2,8 tys. ha, jeziora 31,3 tys. ha. i stawy 1,8 tys. ha.

W perspektywie lat 1975—1990 do najbardziej deficytowych będą należały zlewnie rzek: Nurca, Supraśli, g. Biebrzy, d. Elku, Narwi oraz Pisy i Szkwy. Pokrycie deficytów w w/w zlewniach planowane jest przez budowę zbiorników magazynujących wodę.

Celem zabezpieczenia niezbędnych potrzeb i ochrony zasobów wodnych regionu niezbędna jest realizacja następujących przedsięwzięć:

a) Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu w terminie do końca 1974 r. winien spowodować dokonanie aktualizacji perspektywicznego planu gospodarki wodnej województwa, przyjmując jako podstawowe zadania:

— określenie dyspozycyjnych zasobów wód powierzchniowych i podziemnych regionu,

— określenie potrzeb wodnych poszczególnych użytkowników (gospodarka komunalna, przemysł, rolnictwo) oraz możliwości ich zaspokojenia uwzględniając podstawowe warunki, jakie muszą być spełnione dla niezbędnej ochrony zasobów wodnych,

— powiązanie planu gospodarki wodnej regionu, w tym ochrony zasobów wodnych, z analogicznymi planami województw sąsiednich oraz ZSRR (rzeka Narew).

b) Wydział Gospodarki Przestrzennej, Geologii i Ochrony Środowiska wspólnie z Wydziałem Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu oraz w porozumieniu z zainteresowanymi jednostkami winien zaktualizować w terminie do końca 1974 r. plany gospodarczego wykorzystania zasobów wodnych, ustalając akweny przeznaczone do:

— objęcia całkowitą ochroną ze względu na unikalne wartości przyrodniczo-krajobrazowe lub ze względu na wykorzystanie ich zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb gospodarki komunalnej,

- wykorzystania gospodarczego przez przemysł i rolnictwo,
- wykorzystania rekreacyjnego,
- c) Wojewódzki Zarząd Gospodarki Wodnej i Melioracji winien opracować w terminie do końca 1974 r. ocenę stanu technicznego i zagospodarowania zmeliorowanych w okresie lat 1950—1970 użytków rolnych oraz wynikające z tej oceny wnioski wykorzystania dla poprawienia efektywności zmeliorowanych już obszarów, jak i lepszego programowania dalszych zamierzeń.
- d) W terminie do końca 1975 roku Wojewódzki Zarząd Gospodarki Wodnej i Melioracji winien przeprowadzić weryfikację ustalonego na okres 1976—80 programu melioracji i regulacji stosunków wodnych kompleksów łąkowych o powierzchni powyżej 1000 ha przyjmując przy tym następujące kryteria tej weryfikacji:
 - alternatywność rozwiązań dla uzyskania celów zakładanych w projektach melioracyjnych,
 - możliwość zaspokojenia w niezbędną ilość wody obszarów, które zostaną zmeliorowane,
 - potrzebę, możliwość i zakres uwzględnienia ochrony obszarów o unikalnych wartościach przyrodniczych,
 - realność uzyskania planowanych efektów (w oparciu o prawidłowo prowadzony rachunek społeczno-ekonomiczny).

2.2. Ochrona wód przed zanieczyszczeniem

Docelowy stan czystości wód powierzchniowych woj. białostockiego został ustalony uchwałą PWRN Nr 74/550/71 z dnia 9.VII.1971 r. Badania wykonane w latach 1964—73 wykazują, iż obecny stan, odbiegający poważnie od docelowego, jest niezadowalający. Z przebadanych rzek 10,2% tj. 135,8 km są to odcinki, których wody pod względem fiz.-chemicznym nie nadają się do gospodarczego wykorzystania.

Do najbardziej zanieczyszczonych odcinków rzek województwa należą: Narew, Biała, Orlanka, Supraśl, Jabłonka, Biebrza, Kamionka, Leśna Prawa, Brok i Czarna Hańcza.

Oprócz w/w wód założonym klasom czystości nie odpowiadają wody 5 jezior tj. Białe Augustowskie, Sajno, Elckie, Oleckie Małe i Długie Filipowskie.

Przyczyną niezadowalającego stanu czystości wód woj. białostockiego jest przede wszystkim postępujący szybko rozwój miast, osiedli, przemysłu, intensyfikacja rolnictwa przy niedostatecznym inwestowaniu w oczyszczalnie ścieków. Zrealizowane do roku 1972 nieliczne oczyszczalnie (przeważnie zakładów przemysłowych) są z reguły przeciążone i nie zapewniają właściwej redukcji zanieczyszczeń. W chwili obecnej żadne miasto nie posiada pełnosprawnej oczyszczalni. Na 36 miast — 19 posiada kanalizację sanitarną, z tego zaledwie w 6 są oczyszczalnie.

Mechaniczne oczyszczalnie w Elku, Olecku i Gołdapi, wybudowane przed I-szą wojną światową, są znacznie przeciążone i nie ma możliwości ich rozbudowy z uwagi na brak strefy ochrony sanitarnej. Z tego też powodu są one przeznaczone do likwidacji po wybudowaniu nowych. Przyczyną niekorzystnego stanu czystości wód województwa, oprócz braku oczyszczalni ścieków jest również układ sieci hydrograficznej regionu oraz reżim hydrologiczny rzek (małe przepływy).

Podstawowym zadaniem długofalowej działalności mającej na celu ochronę wód jest:

- niedopuszczenie do dalszego wzrostu ich zanieczyszczenia,
- stopniowa likwidacja istniejących źródeł zanieczyszczenia przy docelowej w 1990 r. ich eliminacji.

2.2.1. W latach 1974—75 w oparciu o program ochrony wód na lata 1971—75 ustalony uchwałą PWRN z dnia 26.11.1971 r. należy:

- doprowadzić do prawidłowego funkcjonowania istniejące niepełnosprawne oczyszczalnie ścieków oraz intensyfikacji procesów oczyszczania w oczyszczalniach przemysłowych,
- zabezpieczyć budowę wspólnych dla przemysłu i gospodarki komunalnej oczyszczalni ścieków, zgodnie z ustalonym, odrębnym planem realizacyjnym,
- uporządkować na terenie wszystkich zakładów

gospodarkę wodno-ściekową (przy założeniu zmniejszenia ładunków zanieczyszczeń) poprzez wykorzystanie możliwości techn. i ekonomicznie uzasadnionych zmian technologii produkcji,

- objąć ściśłą ochroną sanitarną zlewnie i poszczególne odcinki rzek z tytułu przeznaczenia wód o wyższej jakości do wykorzystania gospodarczego.

2.2.2. Odrębny program budowy oczyszczalni ścieków ujmuje najpilniejsze potrzeby regionu w okresie lat 1974—80. Na jego realizację zabezpieczone są nakłady w latach 1974—75 w wysokości 185.700 tys. zł w tym partycypacja przemysłu 100.700 tys. zł. Na lata 1976—80 niezbędne jest uzyskanie 1222.500 tys. zł, w tym z partycypacji przemysłu 337.110 tys. zł. W bieżącym 5-leciu zostaną przekazane do eksploatacji mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków w Sokółce oraz mechaniczna w Łapach i Łomży. W latach 1974—75 rozpocznie się budowę części biologicznej oczyszczalni w Łapach i Łomży oraz mechaniczno-biologicznej w Elku, Grajewie, Dąbrowie Białostockiej, Augustowie i Suwałkach. Zakłada się, że w latach 1976—80 zostaną zrealizowane mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków w Białymstoku, Bielsku Podlaskim, Olecku, Zambrowie, Gołdapi, Mońkach i Jedwabnem.

2.2.3. W celu zabezpieczenia odpowiedniego stanu czystości wód powierzchniowych, stanowiących źródło zaopatrzenia ludności w wodę należy objąć ochroną całą zlewnię rzeki Supraśl poprzez ustalenie jej jako pośredniej strefy ochrony sanitarnej ujęcia wody dla m. Białegostoku z wprowadzeniem ograniczeń użytkowania, jakie dla tego typu stref obowiązują. Należy wprowadzić również ochronę poszczególnych odcinków rzek i wytypowanych jezior z uwagi na przeznaczenie ich dla celów komunalnych czy też ze względu na ich szczególne walory przyrodnicze, turystyczne, krajobrazowe. W związku z tym ustala się:

- wody, do których winien być stosowany zakaz odprowadzania ścieków:
 - jeziro Wigry — z uwagi na szczególne walory przyrodnicze i turystyczne
 - jeziro Hańcza — z uwagi na szczególne walory przyrodnicze i turystyczne
 - rzeka Rospuda — z uwagi na szczególne walory przyrodnicze i turystyczne
 - rz. Cz. Hańcza — z uwagi na szczególne walory przyrodnicze i turystyczne
 - rz. Szeszupa i Szelmentka — z uwagi na szczególne walory krajobrazowe i przyrodnicze
 - rz. Supraśl (do ujęcia rz. Białej) — z uwagi na zasilanie ujęć wody dla m. Białegostoku (istniejące ujęcie Nr I i II i przyszłe Nr III),
- Istniejące źródła zanieczyszczeń wymienionych akwenów winny ulec sukcesywnej likwidacji do roku 1985 (przerzuty ścieków do innych zlewni, budowa dalszych stopni oczyszczania),
- wody, które winny podlegać szczególnej ochronie tj. odprowadzanie ścieków winno być ograniczone do niezbędnego minimum:
 - rzeka Biebrza — z uwagi na walory przyrodnicze i krajobrazowe
 - rzeka Narew — z uwagi na konieczność zabezpieczenia odpowiedniej czystości wody dla ujęć m. Warszawy,
- wszystkie jeziora o czystości wód zaliczonej do klasy I.

2.3. W celu zapewnienia realizacji wymienionych zamierzeń niezbędnym jest podjęcie m. in. następujących działań:

- a) Wojewódzka Pracownia Urbanistyczna do końca 1974 r. zaktualizuje „Atlas wskazań i przeciwwskazań lokalizacyjnych”, co usprawni stosowanie odpowiedniej polityki lokalizacyjnej,
- b) jednostki gospodarcze nadzorujące zakłady, które odprowadzają ścieki winne spowodować rozszerzenie systemu samokontroli zakładów nad jakością i ilością wytwarzanych ścieków przez organizowanie odpowiednich laboratoriów, podnoszenie kwalifikacji służb eksploatacyjnych oraz zwiększenie dyscypliny i nadzoru nad pracą oczyszczalni ścieków,

- c) biura projektów winny w szerszym stopniu wdrażać wyniki badań i doświadczeń placówek naukowo-badawczych i eksperymentalnych zajmujących się problematyką skutecznych i ekonomicznych metod oczyszczania lub unieszkodliwiania ścieków jak i wykorzystania produktów odpadowych,
- d) inwestorzy winni zlecać placówkom naukowo-badawczym i biuram projektowym nadzór autorski jak również zapewnić uczestnictwo ich przy rozruchu wybudowanych oczyszczalni ścieków aż do chwili osiągnięcia założonych efektów,
- e) biorąc pod uwagę wielkość stojących zadań w zakresie budowy oczyszczalni ścieków i ich eksploatacji Woj. Zjedn. Przedsięb. Gosp. Komunalnej i Mieszkaniowej oraz Woj. Komisja Planowania winny podjąć działania dla:
- zabezpieczenia odpowiednich nakładów na realizację wspomnianych uprzednio potrzeb,
 - zwiększenia mocy przerobowej przedsiębiorstw wykonawczych budownictwa specjalnego do wysokości określonych programem rozwoju budownictwa,
 - zabezpieczenia wysoko wyspecjalizowanej kadry niezbędnej do obsługi oczyszczalni,
- f) inwestorzy, wydziały rolnictwa, leśnictwa i skupu oraz służby ochrony środowiska winni w fazie projektowania i uzgadniania dokumentacji oczyszczalni alternatywnie rozpatrywać możliwość rolniczego wykorzystania ścieków i w przypadkach uzasadnionych zabezpieczyć stosowanie w praktyce,
- h) Wydział Gospodarki Przestrzennej, Geologii i Ochrony Środowiska wspólnie w Wydziałem Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu winny w terminie do końca 1974 r. dokonać oceny realizacji programów porządkowania gospodarki wodno-ściekowej w zakładach przemysłowych i komunalnych oraz zabezpieczyć realizację wynikających z tej oceny wniosków.
- h) Wydział Gospodarki Przestrzennej, Geologii i Ochrony Środowiska w porozumieniu z Wydziałem Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu przygotowują do końca czerwca 1974 r. projekt zarządzenia Wojewody dot. ochrony przed zanieczyszczeniem wymienionych uprzednio rzek i jezior.

3. Ochrona gruntów rolnych

Rozwój przemysłu, urbanizacji i eksploatacja złóż surowców lokalnych oraz przeznaczenie terenów dla potrzeb komunikacji i gospodarki leśnej spowodował zmniejszenie powierzchni użytków rolnych w latach 1956—1972 o 84,4 tys. ha (co stanowi 5,4% powierzchni użytków rolnych w 1956 r.), przy czym ponad połowa tego arealu przeznaczona została pod zalesienie w ramach zalesiania nieproduktywnych rolniczo gruntów najgorszych. Z ogólnej wielkości 3,4 tys. ha gruntów przeznaczonych na cele nierolnicze w latach 1972—73 grunty klasy I—IV (praktycznie III—IV) stanowiły zaledwie 5,8%. Proporcje, jakie zachodzą w procesie wyłączania użytków rolnych z produkcji są więc na ogół prawidłowe. Niemniej w celu ograniczenia przekazywania gruntów rolnych na cele nierolnicze, przede wszystkim pod budownictwo przemysłowe — Wojewódzka Rada Narodowa w Białymstoku podjęła uchwałę nr XVII/61/72 z dnia 26.04.1972 r. w sprawie określenia szczegółowych granic rejonu intensywnego rozwoju rolnictwa. Do tego rejonu zaliczono powiaty: Zambrów, Wysokie Mazowieckie oraz część powiatu Białystok, Łapy, Bielsk Podlaski i Siemiatyż.

Ponadto w projekcie planu regionalnego i niniejszym programie zakłada się objęcie ochroną gleb o wysokich wartościach bonitacyjnych dla potrzeb intensywnej produkcji rolnej położonych w następujących obszarach:

- kompleks północny, obejmujący powiat łęcki i olecki, zachodnią część powiatu augustowskiego i sejneńskiego oraz wschodnią część powiatu suwalskiego,
- kompleks gleb położonych w zachodniej i południowej części pow. dąbrowskiego i południowej części powiatu sokólskiego.

Zakłada się również objęcie ochroną małych kompleksów dobrych gleb występujących w strefach podmiejskich większych miast: Białegostoku, Łomży, Ełku, Suwałk i Bielska Podlaskiego.

W oparciu o założenia planu regionalnego kierunkowo zakłada się, następujące zmiany sposobu użytkowania ziemi do 1980 r. z uwzględnieniem prognozy 1990 r.

Wyszczególnienie	1970		1980		1990		1980	1990
	tys. ha	%	tys. ha	%	tys. ha	%	1970	1970
Pow. regionu	2315,3	100,—	2315,3	100,—	2315,3	100,—	100,—	100,—
użytki rolne	1481,9	64,—	1440,0	62,2	1378,6	59,5	97,2	93,0
las	628,8	27,2	693,1	29,5	746,4	32,2	108,6	118,7
wody	35,9	1,4	51,0	2,2	70,9	3,1	108,7	151,2
tereny osiedli miast i wsi	36,8	1,6	38,5	1,7	42,1	1,9	104,6	114,4
pozostałe grunty	131,8	5,8	102,7	4,4	77,3	3,3	85,0	63,5

Zważywszy na to, iż proces zmniejszania się ziemi uprawnej jest zjawiskiem ciągłym i nieodwracalnym, a jednocześnie istnieje niezbędność hamowania jego tempa należy podjąć na szeroką skalę działalność profilaktyczną zmierzającą między innymi do:

- a) merytorycznego przestrzegania zasad ochrony gruntów rolnych w samym procesie planowania przestrzennego wszystkich stopni (regionalne, miejscowe, realizacyjne), przeznaczając w dalszym ciągu na cele nierolnicze grunty rolne możliwie o najniższych walorach produkcyjnych,
- b) przywrócenia w drodze rekultywacji wartości produkcyjnej gruntów, które uległy i ulegają zdewastowaniu na skutek działalności przemysłowej. W tym celu:
 - Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu w terminie do 31.XII.74 r. opracuje program rekultywacji terenów zdewastowanych przez nieznanych użytkowników, na rekultywację którego przeznaczy środki specjalne, pozyskiwane z tytułu ochrony gruntów. Pozostałe grunty wymagające rekultywacji muszą być zagospodarowane przez ich obecnych użytkowników.
 - zobowiązuje się jednostki, które prowadzą lub rozpoczynają działalność przemysłową do dostarczenia w terminie do dnia 30 czerwca 1974 roku urzędowi powiatowemu — wydziałom rolnictwa, leśnictwa i skupu niezbędnych danych do rejestru gruntów podlegających rekultywacji i zagospodarowaniu,
 - ustala się, że jednostki, które prowadziły bądź prowadzą działalność eksploatacyjną winny zakończyć rekultywację gruntów w terminie 4 lat od daty zakończenia działalności przemysłowej,
 - Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu zapewni nadzór i kontrolę w zakresie wykonania obowiązków rekultywacji i zagospodarowania gruntów przez powołane do tego jednostki.

3.1. Chemiczna ochrona roślin.

Chemiczne środki ochrony roślin zabezpieczają plony przed chorobami, szkodnikami i chwastami, ułatwiają zbiór, pielęgnację, podnoszą opłacalność upraw, wartość materiału nasiennego oraz zwiększają jakość towarów eksportowych. Mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego stosowania środków chemicznych oraz eliminacji ujemnych skutków wywieranych przez nie na środowisko ustala się:

- a) Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu oraz Wojewódzki Związek Kółek Rolniczych spowodują, ażeby kółka rolnicze i inne jednostki powołane do świadczenia usług w zakresie chemizacji sukcesywnie zwiększały zakres usług i osiągnęły w 1980 r. poziom 75% wszystkich zabiegów w tym zakresie poprzez brygadowy i zorganizowany system pracy, gwarantujący wykonywanie zabiegów wg terminów i

zaleceń służby rolnej, co pozwoli na wyeliminowanie wadliwego stosowania środków oraz indywidualnego kontaktu rolników z trzucznymi,

- b) Woj. Związek Gminnych Spółdzielni i Centrala Sp-ni Ogrodniczych najpóźniej do 31 grudnia 1974 r. wycofają z obrotu preparaty zawierające DDT, uprządkują warunki magazynowania środków ochrony roślin oraz w uzgodnieniu z urzędami powiatowymi przygotowują odpowiednio zabezpieczone miejsca do likwidacji opakowań i wycofanych z obrotu pestycydów.
- c) jednostki i instytucje świadczące usługi oraz zajmujące się dystrybucją środków przeprowadzać będą szkolenia pracowników głównie w zakresie prawidłowego stosowania pestycydów, przechowywania, przestrzegania okresów karencji, zasad bhp itp.
- d) wydziały rolnictwa, leśnictwa i skupu, gospodarstwa państwowe, spółdzielnie oraz instytucje kontraktujące, prowadzić będą szkolenie w zakresie prawidłowej agrotechniki, która w poważnym stopniu przyczyni się do poprawy warunków wegetacji roślin, a tym samym ograniczy konieczność stosowania pestycydów,
- e) Stacja Doświadczalna IOR, WSSE oraz Ośrodek Badań i Kontroli Środowiska będą prowadzić kontrolę pozostałości pestycydów w wodzie, glebie, paszach, roślinach oraz artykułach spożywczych celem sygnalizacji i podejmowania niezbędnych decyzji w zakresie stosowania środków i metod ochrony roślin.

4. Ochrona świata roślinnego i zwierzęcego.

4.1. Konserwatorska ochrona przyrody

Przyroda i jej zasoby stanowią naturalną bazę rozwoju gospodarki narodowej. Stąd też gospodarowanie tymi zasobami powinno być takie aby nie dopuścić do ich zniszczenia i degradacji.

Dotychczas na terenie woj. białostockiego zagrożenie środowiska przyrodniczego w jaskrawy sposób nie występuje, głównie z uwagi na brak koncentracji przemysłu uciążliwego. Obecnie na terenie województwa mamy Białowiecki Park Narodowy o powierzchni 5069,19 ha oraz 32 rezerваты przyrody o powierzchni 5737,18 ha. Ogółem obszar objęty ochroną wynosi 10806,37 ha. Powierzchnia ta nie zabezpiecza w pełni potrzeb naukowo-dydaktycznych i turystyczno-wypoczynkowych.

Celem nie dopuszczenia do zniszczenia unikalnych zespołów przyrodniczych należy zbadać możliwość utworzenia:

- a) parków krajobrazowych
 - 1) Wigierskiego Parku Krajobrazowego obejmującego jezioro Wigry wraz z przyległymi lasami i niektórymi gruntami z jednoczesnym ograniczeniem lokalizacji na jego obszarze ośrodków wypoczynkowych, (warunkuje optymalna chłonność obszaru)
 - 2) Suwalskiego Parku Krajobrazowego obejmującego obszar północnej Suwalszczyzny, (na którym skutki zlodowacenia utrwaliły się szczególnie wyraźnie) z wprowadzeniem na tym terenie zakazu lokalizacji przemysłu,
 - 3) ponadto w oparciu o niezbędne badania naukowe i prace projektowe, które winny być przeprowadzone dla określenia sposobu zagospodarowania obszaru Biebrzy, należy ustalić możliwość utworzenia Biebrzańskiego Parku Krajoznawczego.

Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu w porozumieniu z kompetentnymi organami Urzędu Wojewódzkiego i OZLP przedłoży do końca 1975 r. dokumentację niezbędną do podjęcia przez Wojewodę decyzji w odniesieniu do pp. 1 i 2 z uwzględnieniem granic obszaru w/w parków oraz bliżej sprecyzowanego zakresu działalności gospodarczej, możliwej do prowadzenia w ich obrębie. W odniesieniu do p. 3 projekt decyzji Wojewody winien być przedstawiony do końca 1976 r.

- b) rezerwatów przyrody
Rozważyć możliwość utworzenia niezbędnej ilości

rezerwatów przyrody na terenie Puszczy Białowieckiej, Białostocko-Knyszyńskiej, Augustowskiej, Bocheńskiej, Rominckiej, Kurpiowskiej oraz pozostałych kompleksów leśnych jak również na niektórych terenach polnych (roślinność kserotermiczna) i bagiennych.

Wojewódzki Konserwator Przyrody winien sukcesywnie przygotowywać odpowiednią dokumentację, celem uzyskania aprobaty władz wojewódzkich i decyzji Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

- c) ochrony gatunkowej roślin i zwierząt oraz przyrody nieożywionej.
Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu poczyni starania, mające na celu nawiązanie ścisłej współpracy regionu z placówkami i instytucjami naukowymi w kraju, których badania w zakresie flory i fauny oraz przyrody nieożywionej pozwolą na określenie i zachowanie najcenniejszych stanowisk roślin, zwierząt i przyrody nieożywionej.

- d) obszarów chronionego krajobrazu
Dla zachowania unikalnych wartości środowiska przyrodniczego i zabezpieczenia potrzeb rozwijanej w regionie turystyki należy zapewnić, skuteczną ochronę najbardziej atrakcyjnych obszarów. Zakłada się, że powierzchnia tych obszarów powinna wynosić minimum 17% ogólnej powierzchni województwa.

W tym celu należy zbadać możliwość uznania jako obszary chronionego krajobrazu: jez. Gołdap wraz z przyległymi lasami, doliną rzeki Gołdapy w okolicy wsi Boćwinka-Surmuni, obszar Gór Szeskich jez. Oleckie Wielkie z terenami przyległymi, fragment Pojezierza Elckiego od Czerwonego Dworu wzdłuż rzeki Łażna Struga wraz z przyległymi jeziorami i innymi gruntami aż do Nowej Wsi Elckiej, dolinę rzeki Elk w okolicy wsi Lipińskie Małe, jez. Płociczno, Skomętno i Krzywianka wraz z przyległymi lasami, dolinę rzeki Elk wraz z jez. Toczyłowskim i terenami przyległymi w pow. grajewskim, jez. Rajgrodzkie i Dreństwo wraz z przyległymi lasami, kompleks torfowisk Czerwone Bagno (w stanie naturalnym) dolinę rzeki Pisa wraz z przyległymi terenami, fragment doliny rzeki Narew w okolicy Tykocina (w stanie naturalnym), fragment doliny rzeki Narew na odcinku od kol. Łupianka do Suraza oraz od miejscowości Zawyki do miejscowości Cieluszki, część Puszczy Białowiecko-Knyszyńskiej, Puszcze Białowiecką, dolinę rzeki Bug, kompleks leśny położony na północ od Sejnu, Pojezierze Suwalsko-Augustowskie wraz z całym zespołem jezior oraz rzeką Czarną Hańczą, Rospudą, Kanałem Augustowskim i lasami Puszczy Augustowskiej. Rzeki: Czarna Hańcza i Rospuda w dalszym ciągu powinny być utrzymane w stanie naturalnym zaś rzeka Łażna Struga na odcinku od jeziora Łaśmiady.

Na obszarach chronionego krajobrazu należy wprowadzić zakaz lokalizacji przemysłu uciążliwego, który w sposób istotny przeobraża środowisko przyrodnicze oraz zniekształca krajobraz naturalny.

Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu w porozumieniu z innymi organami Urzędu Wojewódzkiego i OZLP w terminie do końca 1975 roku sporządzi szczegółowy wykaz obszarów szczególnie cennych pod względem przyrodniczym, krajobrazowym i rekreacyjnym oraz przekaże Wojewodzie projekty odpowiednich aktów prawnych ustalających obszary chronionego krajobrazu i zakres ograniczeń działalności gospodarczej.

4.2. Lasy jako czynnik ochrony środowiska.

W ostatnich latach osiągnięta została znaczna poprawa stanu lasów, ich zasobów i odporności biologicznej. Uporządkowano i odnowiono liczne płazowiny, halizny i zaległe zręby oraz zdewastowane w przeszłości drzewostany.

Niezależnie od zalesień zapoczątkowano w 1956 r. wprowadzanie zadrzewień, w pierwszej kolejności na tereny o niskim wskaźniku lesistości. Ogółem na terenie województwa wysadzono około 9 mln drzew i ponad 6 mln krzewów.

Ustala się, że w okresie lat 1974—1980, a także w dalszym okresie winno być kontynuowane i intensyfikowane zalesianie gruntów o charakterze nieużytków.

Zalesienia należy koncentrować głównie w regionach: kurpiowskim, białostockim, hajnowskim, bielskim i siedmiogrodzkiej oraz na suwalszczyźnie, gdzie będą miały szczególne znaczenie w zakresie przeciwdziałania erozji gleb.

Zakłada się — wg opracowanych już szczegółowych programów — wysadzenie w latach 1974—1980 około 5 mln drzew i 2 mln krzewów. W pierwszej kolejności zadrzewienia winny być lokalizowane przy szlakach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu turystycznego oraz w miejscowościach o znaczeniu turystyczno-rekreacyjnym. Wykonywane winny one być przy udziale czynników społecznych, a szczególnie czynów młodzieżowych. Należy również kontynuować — w oparciu o odrębne, szczegółowe programy — wysiłki zmierzające do przystosowania określonych obszarów leśnych do przyjęcia ludzi pragnących korzystać z lasów w ramach wypoczynku i turystyki.

Niezmiennie istotne funkcje spełniane przez lasy w odniesieniu do regulacji klimatu, poprawy bilansu wodnego, ochrony gleb i powietrza, a także w zakresie kształtowania piękna krajobrazu, winny być harmonijnie związane z podstawowymi funkcjami produkcyjnymi. Powiązania między produkcją a pozostałymi zadaniami lasu winny być rozpatrywane w pierwszej kolejności w odniesieniu do dużych kompleksów leśnych, a zwłaszcza w odniesieniu do Puszczy Białowieskiej jako unikalnego obiektu w skali europejskiej.

W związku z nakreślonymi zadaniami lasów i gospodarki leśnej jako czynnika ochrony środowiska i wzbogacenia zasobów przyrody, ustala się:

- OZLP i WRLiS winny nadal intensywnie włączać do produkcji leśnej grunty nieprzydatne dla innych celów, drogą ich zalesienia i kompleksowego zagospodarowania. Jednocześnie należy w dalszym ciągu dążyć do poprawy stanu lasów, szczególnie lasów niepaństwowych wzmacniając ich produktywność oraz odporność biologiczną przez przebudowę drzewostanów źle produkujących i wykonania zabiegów pielęgnacyjnych.
- należy otoczyć specjalną opieką charakterystyczne dla województwa, a unikalne w skali kraju kompleksy leśne, a szczególnie lasy Puszczy Białowieskiej przez nadanie jej — Statutu gwarantującego nienaruszalność jej granic i powierzchni, a także właściwą ochronę jej zasobów i walorów przyrodniczych. OZLP poczyni niezbędne interwencje w Ministerstwie Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego celem przyspieszenia podjęcia decyzji nadającej Statut Puszczy Białowieskiej.
- OZLP winien nadal dostosowywać określone obszary lasów do celów turystycznych i rekreacyjnych przez ich odpowiednie wyposażenie w pola namiotowe i biawokaze oraz parkingi leśne. Jednocześnie turystyki oraz organizatorzy wczasów i wycieczek winni w pełni respektować postulaty administracji leśnej w zakresie poszanowania środowiska leśnego i prawidłowego wykorzystania terenów przeznaczonych do wypoczynku.
- uznając zadrzewienia jako czynnik nie tylko gospodarczy, lecz także wzbogacający zasoby przyrodnicze i podnoszący walory środowiska człowieka, należy je nadal kontynuować szczególnie na terenach o niskiej lesistości.

5. Ochrona przed hałasem

Hałas zewnętrzny w warunkach woj. białostockiego powodowany jest przede wszystkim przez komunikację, w mniejszym stopniu przez przemysł. Dotychczas przeprowadzone przez Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Białymstoku pomiary wykazały, że intensywność hałasu ulicznego na głównych ciągach komunikacyjnych w Białymstoku wahała się w granicach 76—82 dB, w Łomży 56—75 dB, w Augustowie

71—82 dB. Wyniki badań dla Elku i Suwałk będą opracowane w marcu br. Wg klasyfikacji Państwowego Zakładu Higieny hałas uliczny powyżej 70 dB należy zaliczyć do uciążliwych.

Celem ograniczenia wpływu hałasu na środowisko człowieka podjęto do chwili obecnej szereg zarządzeń, do których należą: zarządzenie porządkowe Nr IV/1/66 z 1966 r. MRN w Białymstoku, w sprawie zwalczania hałasu ulicznego, zarządzenia porządkowe nr 2/72 WRN z 1972 r. ustalającego strefy ciszy na terenach wypoczynku nad wodami woj. białostockiego oraz zarządzenia porządkowe wszystkich MRN z 1973 r. w sprawie zwalczania hałasu ulicznego. Zarządzenia te nadal obowiązują.

W związku z planowanym rozwojem urbanizacji, motoryzacji i przemysłu przewiduje się, że intensywność hałasu będzie wzrastać. Celem niedopuszczenia do przekroczenia ustalonych w tym zakresie norm należy przedsięwziąć następujące, dalsze kroki:

- pełniejsze uwzględnienie ochrony przed hałasem w fazie projektowania miast, osiedli oraz komunikacji i zakładów przemysłowych (odpowiedzialny za nadzór i koordynację Wydział Gospodarki Przestrzennej, Geologii i Ochrony Środowiska).
- zobowiązania zakładów przemysłowych powodujących przekroczenie dopuszczalnych norm do instalowania urządzeń redukujących hałas (odpowiedzialny Wydział Gospodarki Przestrzennej Geologii i Ochrony Środowiska),
- zorganizowanie w latach 1974—76 w Ośrodku Badań i Kontroli Środowiska Urzędu Wojewódzkiego pracowni ochrony przed hałasem,
- Wydział Gospodarki Przestrzennej, Geologii i Ochrony Środowiska zabezpieczy m. in. poprzez Ośrodek Badań i Kontroli Środowiska systematyczne badania hałasu zewnętrznego w większych miastach i miejscowościach uzdrowiskowych, a w przypadku przekroczenia dopuszczalnych norm zapewni zastawanie środków zaradczych.

6. Ochrona przed ujemnymi wpływami komunikacji

W woj. białostockim, mimo mniejszego od innych województw wskaźnika motoryzacji, ujemne wpływy komunikacji są znaczne. Do zjawisk negatywnych zaliczyć należy w szczególności:

- zanieczyszczanie powietrza atmosferycznego przez spaliny silników, pyły z nawierzchni dróg oraz dymy z parowozów opalanych węglem,
- wytwarzanie hałasu i wibracji,
- stwarzanie zagrożenia pożarowego przez parowozy opalane węglem oraz ciągniki (szczególnie dla lasów).

W celu zmniejszenia istniejących zagrożeń należy:

- opracować do końca 1974 r. program organizacji ruchu w aspekcie ograniczenia ujemnego wpływu komunikacji dla wszystkich miast, a ponadto wsi turystycznych — do realizacji zobowiązuje się Wydział Komunikacji,
- wykonać obwodnice miejskie
 - w latach 1974—76 dla Elku w związku z oddaniem do eksploatacji Zakładu Mięsnego (do nadzoru zobowiązuje się Woj. Zjednoczenie Przedsiębiorstw Gospodarki Komunalnej i Mieszk.),
 - w latach 1974—80 dla Zambrowa, Białegostoku, Sokółki i Kuźnicy Białostockiej, co pozwoli na modernizację trasy E-12 Wydział Komunikacji przeprowadzi niezbędne interwencje w Ministerstwie Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska oraz Ministerstwie Komunikacji dla zabezpieczenia niezbędnych na ten cel nakładów w kwocie około 400 mln zł,
- kontynuować modernizację innych dróg państwowych i głównych dróg lokalnych zgodnie z obowiązującymi już programami,
- kontynuować interwencje w Ministerstwie Komunikacji dla uzyskania ostatecznych decyzji Resorstu dotyczących modernizacji trasy kolejowej Suwałki—Olecko—Elk umożliwiającej wywóz kruszywa z rejonu Suwałk tą trasą. Pozwoli to na niedo-

- puszczenie wywozu kruszywa trasą przez Augustów (za realizację odpowiedzialny Wydział Komunikacji),
- e) wybudować w latach 1974—75 wojewódzką przychodnię psychotechniczną do badań kierowców,
 - f) spowodować wymianę w terminie do 1976 r. na węzłach PKP w Białymstoku i Elku trakcji prętokowej do formowania pociągów z węgłowej na spalinową (do realizacji zobowiązuje się Wydział Komunikacji),
 - g) dotychczasowe badania nad ujemnymi skutkami komunikacji (wypadkowość, hałas) od 1976 r. uzupełnić o badania zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, do wykonania których zobowiązuje Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Białymstoku oraz Ośrodek Badań i Kontroli Środowiska WPGiOŚ,
 - h) Wydział Komunikacji, WK MO oraz Stacje Obsługi Samochodów winny nasilić kontrolę pojazdów celem wyeliminowania z ruchu środków lokomocji powodujących ponadnormatywny hałas.

7. Ochrona obszarów rekreacyjnych

7.1. Obszary turystyczno-wypoczynkowe.

Założenia rozwoju turystyki i wypoczynku w woj. białostockim opierają się na wykorzystaniu niezwykle atrakcyjnych i unikalnych walorów przyrodniczo-krajobrazowych rejonów: augustowsko-suwańskiego, elckiego, białowieckiego, nadbużańskiego, łomżyńskiego-kolneńskiego i białostockiego.

W celu zabezpieczenia terenów rekreacyjnych przed degradacją spowodowaną niewłaściwym użytkowaniem, Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki, Wydział Gospodarki Przestrzennej, Geologii i Ochrony Środowiska oraz naczelnicy powiatów, współdziałając z zainteresowanymi jednostkami planowania przestrzennego, zapewniają odpowiednią działalność programowo-koordynacyjną uwzględniając:

- a) weryfikację chłonności poszczególnych terenów, dla których są już opracowane plany zagospodarowania przestrzennego w terminie do dnia 31.XII.1975 r., uwzględniając w ramach tej weryfikacji konfrontację założeń programowych z istniejącym stanem zagospodarowania i wykorzystania tych terenów jak również z pożądanymi kierunkami wzrostu ruchu turystycznego. W pierwszej kolejności weryfikacji tej winny być poddane — Puszcza Białowiecka i rejon Augustowa, w dalszej kolejności: jezioro Wigry, powiaty Elk, Olecko, Gołdap, rejon nadbużański, otoczenie zbiornika Siemionówka,
- b) przyspieszenie opracowania planów zagospodarowania przestrzennego dla następujących obszarów: jezioro Rajgrodzkie, Ciechanowiec, Drohiczyń, Mielnik, Smolniki, Stare Juchy, Nowogród, Magdalenowo, rejon miejscowości Giby, a ponadto tereny w strefie podmiejskiej m. Białegostoku — sukcesywnie w terminie do końca 1977 r.,
- c) intensyfikację działania w zakresie planowanej deglomracji obszarów przegęszczonych i wadliwie zabudowanych, zabezpieczając uporządkowanie przestrzenne głównie sezonowej bazy turystycznej pod kątem jej wyprowadzenia z czasowo zajmowanych miejsc na tereny na ten cel przeznaczone,
- d) zapewnienie przestrzegania w praktycznej działalności inwestycyjnej, zasad polityki lokalizacyjnej wynikającej z opracowanych planów zagospodarowania przestrzennego.

7.2. Miejskie tereny zieleni.

Duże znaczenie dla regeneracji sił fizycznych i psychicznych mieszkańców miast ma ogólnodostępna zieleń użytkowości publicznej, tj. zieleńce, parki, lasy komunalne i ogrody działkowe.

W porównaniu do innych regionów, województwo białostockie posiada jeden z najniższych wskaźników terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca w skupiskach miejskich. Wskaźnik powierzchni terenów zieleni w miastach na białostockoźnie wynosi 5,9 m² na 1 mieszkańca (wskaźnik normatywny — 10,4 m²). Rozpiętość ta znajduje częściowe uzasadnienie w fak-

cie, że w woj. białostockim przeważają miasta do 10 tys. mieszkańców posiadające naturalne tereny zielone bezpośrednio do nich przyległe (lasy itp.).

W celu właściwego, zgodnego z potrzebami miast, rozwoju poszczególnych branż zieleni jak również w oparciu o plany zagospodarowania przestrzennego zobowiązuje się:

- a) Wojewódzkie Zjednoczenie PGKiM do zaktualizowania posiadanego wojewódzkiego programu rozwoju terenów zielonych na lata 1975—80 oraz ustalenia wytycznych dla urzędów powiatowych do opracowania programów dla poszczególnych miast w terminie do końca października 1974 r.
- b) Naczelników powiatów i miast do zabezpieczenia opracowania szczegółowych programów rozwoju terenów zielonych do końca I kwartału 1975 r. i spowodowania realizacji zadań z nich wynikających.

7.3. Parki wiejskie.

Na terenie województwa istnieje ponad 47 parków wiejskich z tego 8 podworskich, posiadających cenne walory przyrodnicze, historyczne i dydaktyczne. Parki podworskie jako zabytki łącznie z obiektami architektury wpisane są do rejestru Ogrodów Polskich i podlegają konserwatorskiej ochronie zabytków.

W celu zapewnienia skuteczniejszej ochrony i właściwego utrzymania parków wiejskich zobowiązuje się Naczelników Powiatów do spowodowania:

- a) przeprowadzenia inwentaryzacji parków i wytyczenia kompetentnym użytkownikom istotnych i koniecznych wskazań gospodarczo-hodowlanych w terminie do końca 1974 r.,
- b) wyegzekwowania realizacji wskazań (o których mowa w p.a) w szczególności systematycznego nadzoru i wykonywania odpowiednich zabiegów hodowlanych oraz konserwacyjnych.

8. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów

Stosowanie prawidłowych sposobów usuwania i unieszkodliwiania odpadów wywiera decydujący wpływ na stan sanitarny miast i osiedli. Opracowany przez Wojewódzkie Zjednoczenie Przedsiębiorstw Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej program rozwoju usług w zakresie oczyszczania miast uwzględnia poprawę stopnia oczyszczania i metod unieszkodliwiania odpadów poprzez:

- usprawnienie działalności i zwiększenie zdolności produkcyjnych (usługowych) przedsiębiorstw (zakładów) oczyszczania,
- poprawę stanu i eksploatacji wysypisk oraz wylewisk nieczystości,
- wprowadzenia nowych metod unieszkodliwiania odpadów z uwzględnieniem ich wtórnego wykorzystania (kompostowanie).

W celu zapewnienia realizacji powyższych zamierzeń zobowiązuje się:

- a) WZPGKiM i naczelników powiatów do zabezpieczenia nakładów na budowę niezbędnych nowych wysypisk i wylewisk nieczystości,
- b) naczelników powiatów do:
 - wydania poleceń zapewniających ustalenie w terminie do końca sierpnia 1974 r. lokalizacji niezbędnych, nowych wysypisk oraz spowodowania urządzania i zagospodarowania wysypisk systemem gospodarczym,
 - zapewnienia istotnej poprawy stanu sanitarnego miast i wsi poprzez wyegzekwowanie właściwej działalności powołanych do tego służb jak i spowodowanie wykazania większej troski o ład i porządek ze strony samych mieszkańców i ich samorządu.

9. Przeciwdziałanie niewłaściwemu korzystaniu i gospodarowaniu surowcami mineralnymi

Celem przeciwdziałania ujemnym, dla środowiska naturalnego, skutkom niewłaściwego korzystania i zagospodarowywania złóż surowców mineralnych zobowiązuje się:

- a) Wydział Gospodarki Przestrzennej, Geologii i Ochrony Środowiska do ścisłego przestrzegania następujących zasad:

— na etapie projektowania badań geologicznych przysły użytkownik winien uzyskać wstępną zgodę na eksploatację złóż od Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu Urzędu Powiatowego co umożliwi ograniczenie do niezbędnego minimum eksploatacji kopalni na terenach objętych przepisami ochronnymi i przyczyni się do ochrony użytków rolnych, leśnych i wód przed degradującym działaniem eksploatacji górniczej,

— w trakcie dokumentowania złóż kopalni winny być dokonane badania warunków wodnych i geologiczno-inżynierskich, co umożliwi m. in. trafne ustalenie warunków z zakresu ochrony środowiska i wybór najwłaściwszych metod i sposobu rekultywacji terenów poeksploatacyjnych,

- b) organ zatwierdzający dokumentację geologiczną winien każdorazowo zastrzec niezbędność zasady prowadzenia przez użytkownika racjonalnej gospodarki złożem m. in. wybierania surowca do końca jego zalegania (spagu), a przynajmniej do technicznych granic możliwości jego wydobywania (o ile nie ma innych przeciwwskazań wynikających z ewentualnego negatywnego wpływu tak określanej eksploatacji na środowisko),
- c) wydziały gospodarki komunalnej, przestrzennej, ochrony środowiska i komunikacji urzędów powiatowych do ścisłego kontrolowania i egzekwowania aby nie była prowadzona jakakolwiek eksploatacja kopalni bez uzyskania zgody kompetentnych organów,
- d) naczelnicy powiatów spowodują ażeby urzędy gminne przeprowadziły do końca sierpnia 1974 r. inwentaryzację wyrobisk poeksploatacyjnych i zabezpieczyły ich uporządkowanie bądź zagospodarowanie najpóźniej do końca listopada 1976 r.,
- e) Wydział Gospodarki Przestrzennej, Geologii i Ochrony Środowiska do spowodowania aby dokumentację geologiczną były opracowane możliwie na kompleksowych bilansach zasobów złóż surowcowych, co umożliwi w wielu przypadkach ich racjonalne wykorzystanie i tworzyć będzie korzystniejsze warunki dla środowiska przyrodniczego.

10. Ochrona środowiska zurbanizowanego i przemysłowego

Na terenie województwa białostockiego problem zagrożenia środowiska zurbanizowanego i przemysłowego w obecnej chwili jest stosunkowo niewielki. Nie mniej w miarę szybkiego postępu cywilizacji przemysłowej i szybkiej urbanizacji występują już niekorzystne zmiany powodujące zubożenie tego środowiska.

Istnieją też na terenie szeregu miast wadliwe układy przestrzenne podstawowych funkcji miejskich (będące głównie spuścizną przeszłości) wyrażające się w niewłaściwej lokalizacji niektórych starych uciążliwych zakładów przemysłowych, nieprawidłowej zabudowie mieszkalnej i magazynowej, złej funkcjonalności szeregu układów komunikacyjnych, niedostatecznym wyposażeniu miast w sieć kanalizacyjną i oczyszczalnie oraz zieleni. Szereg nieprawidłowości ma swoje źródło również w niedostatecznej trosce mieszkańców i zespołów pracowników o ład i porządek w miastach, wsiach, zakładach pracy.

Celem przeciwdziałania istniejącym nieprawidłowościom jak i zapobieżenia ich narastaniu w trakcie dalszego rozwoju miast — poza ustaleniami zawartymi w poprzednich częściach niniejszego programu należy podjąć następujące działania:

- a) zintensyfikować działalność w zakresie porządkowania miast i osiedli koncentrując uwagę na problemach, które mogą być rozwiązane bez dodatkowych nakładów inwestycyjnych. W tym celu naczelnicy powiatów i Prezydent Miasta Białegostoku winni wykorzystać m. in. zaangażowanie społeczne poprzez szeroki rozwój czynów społecznych, pełniejszą realizację zadań postawionych w konkursach jak np.

„Mistrz gospodarności” czy „Wieś Białostocka gospodarna i kulturalna”, jak i oddziaływanie na zwiększenie troski ze strony mieszkańców i ich samorządu o czystość ulic, schludność ogrodzeń i obejść domów indywidualnych oraz terenów osiedlowych,

- b) w ramach istniejących możliwości inwestycyjnych i bezinwestycyjnych oraz racjonalności społeczno-gospodarczej konsekwentnie realizować czynną i bierną deklomercję obiektów uciążliwych, zabezpieczać poprawną funkcjonalność układów komunikacyjnych oraz porządkować stan sanitarny i estetykę poszczególnych ośrodków osiedlowych i zakładów pracy,
- c) przy ustalaniu kierunków i zasad kompleksowego rozwoju przestrzennego układów osadniczych i ich elementów należy szczególnie uwagę zwracać na racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska naturalnego, korzystając przy rozwiązywaniu trudnych problemów z autorytatywnych ekspertyz, koreferatów i opinii naukowców.

- d) zagadnienie ochrony środowiska winno być wprowadzane do opracowywanych bądź aktualizowanych planów zagospodarowania przestrzennego jako integralna podlegająca zatwierdzeniu część planu,

- e) skuteczne objęcie ochroną przed dewastacją terenów „przemiejskich” zwiększa jeżeli charakteryzują się one wysokimi walorami przyrodniczymi i stanowią zarazem obecną lub potencjalną bazę rekreacyjną dla mieszkańców miast,

- f) zorganizowanie bardziej skutecznego nadzoru nad realizacją programu ochrony środowiska zurbanizowanego i przemysłowego m. in. w zakresie zgodności z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i planów realizacyjnych.

W celu zapewnienia sprawnej realizacji powyższych zadań zobowiązuje się Naczelników Powiatów, Prezydenta Miasta Białegostoku, Dyrektora Wydziału Gospodarki Przestrzennej, Geologii i Ochrony Środowiska oraz Dyrektora Wojewódzkiego Zjednoczenia Przedsiębiorstw Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej do podjęcia działań konkretyzujących, jak również systematycznej kontroli ich realizacji.

11. Zabezpieczenie kadr kwalifikowanych

Aktualny stan zatrudnienia w różnych dziedzinach ochrony środowiska i zgłoszony przez zakłady wstępny szacunek wzrostu zatrudnienia do roku 1980 z rozbićciem na poszczególne dziedziny podaje załącznik *).

Dla zabezpieczenia na lata 1975—80 niezbędnego przyrostu kadr Kuratorium Okręgu Szkolnego winno spowodować:

- utworzenie przy technikum budowlanym CZSP 1 ciągu klasy o specjalności „technologia wody i ścieków” od roku szkolnego 1975/76,
- utworzenie przy zasadniczej szkole zawodowej w Białymstoku specjalności „operator urządzeń uzdatniania wody i oczyszczania ścieków”,
- utworzenie w roku szkolnym 1975/76 przy jednej z istniejących szkół średnich studium pomaturalnego o tematyce „ochrona środowiska”.

Kadry dla parków narodowych i terenów zielonych pozyskiwane będą spośród absolwentów zasadniczych i średnich szkół leśnych, melioracyjnych i rolniczych.

Dla pozyskania kadr z wyższym wykształceniem zakłady pracy winny rozwinąć w niezbędnym zakresie akcję stypendialną i zintensyfikować bezpośrednie kontakty ze studentami politechnik uniwersytetów i Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Białymstoku.

Dla poprawy w dalszych latach sytuacji w zakresie podaży inżynierów ze specjalnością instalacji urządzeń sanitarnych uruchomione zostanie szkolenie specjalistów tej branży w Wyższej Szkole Inżynierskiej od roku szkolnego 1974/75.

Konkretyzacja decyzji w zakresie rozwoju szkolnictwa zawodowego w specjalnościach koniecznych dla ochrony środowiska podjęte zostaną w ramach kompleksowego ogólnowojewódzkiego bilansu kadr wykwalifikowanych.

*) załącznika nie drukuje się.

Poz. 42

**Uchwała Nr. III/12/74
Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku**

z dnia 21 marca 1974 r.

w sprawie zmiany uchwały o ustanowieniu odznaki honorowej „Zasłużony Białostoczczyźnie”.

Na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. z 1973 r. Nr 47, poz. 277) Wojewódzka Rada Narodowa uchwala, co następuje:

§ 1.

W uchwale Nr 58/16 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 29 kwietnia 1964 r. (Dz. Urz. WRN z 1969 r. Nr 2, poz. 19) wprowadza się następującą zmianę: Część I ust. 1 otrzymuje brzmienie:

1. w celu uznania zasług w dziedzinie gospodarczego, kulturalnego i społecznego rozwoju województwa białostockiego ustala się:
 - a) srebrną i złotą odznakę „Zasłużony Białostoczczyźnie” za zasługi osób fizycznych
 - b) jednostopniową odznakę „Zasłużony Białostoczczyźnie” za zasługi organizacjom politycznym, społecznym, młodzieżowym, zawodowym oraz wyróżniającym się zakładom produkcyjnym i instytucjom.

§ 2.

Zatwierdza się regulamin przyznawania odznaki „Zasłużony Białostoczczyźnie” stanowiący załącznik do uchwały.

§ 3.

Odznakę przyznawać będzie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej.

§ 4.

Tracą moc obowiązującą z dniem 31 lipca 1974 r. ust. od 2—6 części I-szej, część II, III, IV i V uchwały Nr 58/16 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 29 kwietnia 1964 r.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym WRN.

Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Narodowej

(—) **Zdzisław Kurowski**

Zał. do uchwały Nr
III/12/74 WRN z dnia
21 marca 1974 r.

REGULAMIN

**przyznawania srebrnej i złotej odznaki
„Zasłużony Białostoczczyźnie”**

§ 1.

Odznaka „Zasłużony Białostoczczyźnie” wykonana jest z metalu koloru srebrnego i złotego, wyobrażająca tarczę z godłem państwowym. Na dwóch poziomych równoległych pasach koloru białego i czerwonego umieszczony napis „Zasłużony Białostoczczyźnie”. Odznaka zawieszona jest na barretce, na której tłoczone są liście lauru. Wzór odznaki i dokumentu stwierdzającego jej nadanie stanowi załącznik do regulaminu.*)

*) załącznika nie drukuje się

§ 2.

Odznakę przyznaje się za „wybitne zasługi w dziedzinie gospodarczego, kulturalnego i społecznego rozwoju województwa białostockiego, a w szczególności za:

- a) wyróżniającą działalność polityczno-społeczną,
- b) przedterminową realizację planów gospodarczych,
- c) oszczędność materiałów i przedterminowe oddawanie do użytku obiektów inwestycyjnych,
- d) wysokie wyniki w produkcji rolnej,
- e) wkład pracy w realizację ważnych zadań we wszystkich dziedzinach życia społeczno-gospodarczego, wykonywaną w ramach czynów społecznych i produkcyjnych,
- f) uzyskanie dobrych wyników we współzawodnictwie pracy,
- g) wieloletnią ofiarną pracę zawodową w województwie białostockim.

§ 3.

W zależności od stopnia zasług i uzyskanych efektów dla rozwoju województwa białostockiego, może być przyznana srebrna lub złota odznaka.

Okres czasu upływający od nadania srebrnej odznaki do złotej wynosi minimum dwa lata.

§ 4.

Odznaka może być przyznana działaczom województwa jak i innym osobom zasłużonym dla rozwoju Białostoczczyzny.

§ 5.

Srebrna i złota odznaka może być przyznana osobom fizycznym, a „zbiorowa” organizacjom politycznym, społecznym, zawodowym oraz wyróżniającym się zakładom produkcyjnym i instytucjom.

§ 6.

Odznakę przyznaje Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, a w razie szczególnej potrzeby decyzję podejmuje Przewodniczący WRN. Decyzja Przewodniczącego podlega zatwierdzeniu na najbliższym posiedzeniu Prezydium.

Wnioski zaopiniowane przez Komisje Odznaczeń Państwowych wraz z projektem postanowienia Prezydium przedkłada Biuro Wojewódzkiej Rady Narodowej.

Biuro prowadzi ewidencję osób odznaczonych oraz załatwia wszelkie formalności związane z jej nadawaniem.

§ 7.

1. Wnioski o nadanie odznak mogą przedstawiać:
 - a) wojewódzkie władze organizacji politycznych, związkowych, młodzieżowych, spółdzielczych i naukowych,
 - b) Przewodniczący powiatowych rad narodowych i Miejskiej Rady Narodowej w Białymstoku,
 - c) Wojewódzki Komitet Frontu Jedności Narodu,
 - d) terenowe organy administracji państwowej (Wojewoda, Naczelnicy powiatów),
 - e) dyrekcje zakładów i przedsiębiorstw,
 - f) kierownicy wojewódzkich urzędów i instytucji.
2. Wnioski o nadanie odznaki sporządzone na odpowiednim formularzu (załącznik do regulaminu)* obok danych osobowych oraz uzasadnienia określającego zasługi za jakie ma być nadana odznaka, powinny zawierać opinię załącznikowej organizacji politycznej i związkowej.

§ 8.

Do dekoracji odznaką upoważnieni są:

- a) Przewodniczący i wiceprzewodniczący Wojewódzkiej Rady Narodowej oraz członkowie Prezydium WRN,
- b) Sekretarze Komitetu Wojewódzkiego PZPR,
- c) Przewodniczący i wiceprzewodniczący Powiatowych Rad Narodowych i Miejskiej Rady Narodowej w Białymstoku,
- d) Przewodniczący i zastępcy przewodniczącego Wojewódzkiego Komitetu Frontu Jedności Narodu,
- e) Wojewoda i wicewojewodowie,
- f) Naczelnicy powiatów i Prezydent Miasta Białegostoku.

Dekoracja obejmuje wręczenie emblematu i dokumentu stwierdzającego nadanie odznaki (legitymacji).
Odznakę wręcza się w sposób i okolicznościach zapewniających uroczysty charakter aktu dekoracji.

§ 9.

Odznakę nosi się na prawej stronie piersi w dniach świąt państwowych, na sesjach rad narodowych, na uroczystych

zebraniach i akademiach, podczas wręczenia orderów i odznaczeń państwowych oraz w zależności od uznania odznaczonego.

§ 10.

W przypadku zgubienia odznaki na uzasadniony wniosek osoby zainteresowanej — Wojewódzka Komisja Odznaczeń może wydać emblemat i wtórnik dokumentu nadania.

Adres Administracji: Białystok, ul. Mickiewicza Nr 3 Urząd Wojewódzki w Białymstoku, pokój Nr 6
Telefon: 56-38

Prenumerata płatna z góry. Roczna ze skorowidzem — 18 zł, półroczna bez skorowidza — 10 zł.

Cena ogłoszeń: 1/1 strony 240 zł, 3/4 str. (do 120 wierszy) 210 zł, 1/2 strony (od 80 w.) 165 zł, 1/4 strony (do 40 w.) 90 zł, 1/3 strony (do 20 w.) 60 zł.

Drobne do 100 wyrazów 90 gr za wyraz.

Wszelkie należności za prenumeratę, ogłoszenia i egzemplarze pojedyncze należy wpłacać w Narodowym Banku Polskim — II Oddział Miejski w Białymstoku — konto 150-94.2-1265 część 97, tytuł 9133 § 45.

Cena pojedynczego egzemplarza od 4 stron druku wynosi 90 gr — przy większej ilości stron — o 30 gr więcej od każdej drukowanej strony.

Błtk 1391/74 r. 1000+42 egz. A4 O-1

ODBIORCA

opłata pocztowa uiszczona gotówką